

IVM Coronanieuws 21 mei 2020

Opening

Welkom bij het IVM Coronanieuws over geneesmiddelen en corona. Een dagje eerder dan normaal, het is vandaag donderdag 21 mei.

Antistolling

Het NHG heeft een nieuwe Leidraad 'Stollingsafwijkingen bij COVID-19 voor de huisarts' gepubliceerd. COVID-19 kan leiden tot stollingsactivatie en daarmee tot een verhoogd risico op embolieën. De huisarts kan overwegen profylactisch een laagmoleculairgewicht heparine voor te schrijven bij bedlegerige patiënten met COVID-19 of een hoge verdenking daarop als zij in het verleden een diep veneuze trombose of longembolie hebben gehad of als zij een actieve maligniteit hebben. Profylaxe is niet nodig als de patiënt al een vitamine K-antagonist of DOAC krijgt. Ook bij alle andere thuis verblijvende COVID-19 patiënten is profylactische antistolling niet nodig.

Leidraad: corona.nhg.org

Vaccin

Het Amerikaanse bedrijf Moderna heeft in een persbericht tussentijdse resultaten van een fase 1 studie naar een mRNA-vaccin tegen corona bekend gemaakt. De eerste 8 proefpersonen hebben allemaal neutraliserende antilichamen aangemaakt. De concentraties waren na 43 dagen vergelijkbaar of hoger dan bij genezen COVID-19-patiënten. De respons was dosisafhankelijk. Het bedrijf hoopt nu een dosis te kunnen selecteren om in juli te starten met fase 3 onderzoek.

Hoewel het uiteraard positief nieuws is, is het voor juichverhalen nog veel te vroeg. De resultaten zijn nog niet wetenschappelijk gepubliceerd en beoordeeld. Deze eerste resultaten bij maar 8 proefpersonen zijn slechts een klein eerste stapje op weg naar een bewezen effectief en veilig vaccin dat langetermijnbescherming biedt tegen het coronavirus.

Patent pool en vaccinontwikkeling

De Nederlandse regering heeft in navolging van Costa Rica bij de WHO aangedrongen op het instellen van een wereldwijde patent pool voor corona-gerelateerde data, kennis en technologieën. In deze pool kunnen farmaceutische bedrijven, onderzoekscentra en universiteiten hun rechten op data, kennis en intellectueel eigendom over COVID-19 tegen vergoeding beschikbaar stellen. Andere partijen, waaronder overheidsinstellingen en generieke producenten, kunnen vervolgens toegang krijgen tot deze data om een geneesmiddel of vaccin te ontwikkelen. Dit zal bijdragen aan de betaalbaarheid en productiecapaciteit, waardoor snelle beschikbaarheid en wereldwijde toegankelijkheid van onder andere vaccins wordt bevorderd. Het ministerie van VWS stimuleert ook de productie van vaccins in Nederland. Dit moet enerzijds bijdragen aan de mondiale productie van vaccins en er tegelijkertijd voor zorgen dat Nederland voor de beschikbaarheid van een vaccin niet uitsluitend afhankelijk is van andere landen.

(Hydroxy)chloroquine

Hydroxychloroquine en chloroquine hebben sinds een paar weken geen plaats meer in de off-labelbehandeling van COVID-19. Onderzoeken tonen geen klinisch effect aan, en bijwerkingen zoals QT-verlenging komen wel frequent voor.

Er blijven desondanks geluiden opgaan om hydroxychloroquine of chloroquine in een vroeg stadium van de ziekte in te zetten, al dan niet in combinatie met andere middelen zoals azitromycine en zink. Uit een recente gerandomiseerde klinische studie uit China blijkt dat hydroxychloroquine ook bij milde tot matige COVID-19 géén effect heeft op de virusklaring in vergelijking met gebruikelijke zorg. Wel komen bijwerkingen voor, met name diarree. Een bijna gelijktijdig gepubliceerde observationele Franse studie toont evenmin effect aan bij opgenomen patiënten die zuurstof nodig hebben. Hydroxychloroquine had geen effect op het aantal IC-opnames en sterfte. Bovendien moest 10% van de patiënten de behandeling staken vanwege afwijkingen op het ECG. Ook voor een cocktail van hydroxychloroquine of chloroquine met azitromycine en zink bestaat géén bewijs. De combinatie met azitromycine veroorzaakt bovendien een verhoogd risico op hartritmestoornissen. De boodschap blijft dus dat deze middelen alleen in onderzoeksverband toegepast mogen worden en géén plaats hebben bij de behandeling of profylaxe van COVID-19.

Klinische studie: www.bmj.com/content/369/bmj.m1849

Observationele studie: www.bmj.com/content/369/bmj.m1844

Ribavirine

In Italië is een compassionate use programma opgesteld voor het antivirale middel ribavirine. Ribavirine is in Nederland geregistreerd voor de behandeling van chronische hepatitis C infecties. Het middel mag in Italië in het compassionate use programma toegepast worden als inhalatievloeistof bij COVID-19-patiënten met ademhalingsproblemen. De SWAB ziet ribavirine vooralsnog niet als behandeloptie bij COVID-19.

SWAB: www.swab.nl

Klinisch onderzoek

Een onderzoeksgroep uit het Amsterdam UMC heeft een subsidie van de Europese Commissie gekregen voor onderzoek naar imatinib ter voorkóming van vaatlekkage bij opgenomen COVID-19-patiënten. Ze werken hierin samen met 11 andere Nederlandse ziekenhuizen en 4 Italiaanse ziekenhuizen. Er zijn al ruim 85 patiënten geïncludeerd. De onderzoekers verwachten over een aantal weken de eerste resultaten.

De ontstekingsremmer anakinra lijkt de ademhalingsfunctie te verbeteren bij COVID-19-patiënten met longontsteking en aanwijzingen voor een hemofagocytair syndroom. Dat meldt het Radboudumc naar aanleiding van een onderzoek bij acht patiënten. De onderzoekers stellen wel dat het aantal patiënten nog veel te klein is om harde conclusies te trekken.

Nu het aantal nieuwe en ernstig zieke COVID-19 patiënten sterk is gedaald, is er steeds meer aandacht voor onderzoek naar de profylactische en vroege behandeling van COVID-19. Ook zijn diverse

onderzoeken in voorbereiding waarbij gekeken wordt naar het nazorgtraject bij COVID-19 patiënten. We blijven u op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

Geneesmiddelentekorten

Er is in Nederland voldoende IC-medicatie beschikbaar voor een piekscenario van 1800 beademde IC-patiënten. Door de afname van het aantal COVID-19-patiënten zijn er bij sommige ziekenhuizen inmiddels grotere voorraden geneesmiddelen dan normaal ontstaan. Het Landelijk Coördinatiecentrum Geneesmiddelen adviseert ziekenhuizen deze voorraden aan te houden voor een eventuele nieuwe uitbraak.

Door de coronacrisis is de aandacht voor geneesmiddelentekorten – die er ook al waren vóór de uitbraak van het coronavirus – sterk toegenomen. Eerder werd al bekend dat het ministerie van VWS de komende jaren 115 miljoen euro reserveert om geneesmiddelentekorten tegen te gaan. De verwachting is dat grotere voorraden 85% van de tijdelijke geneesmiddelentekorten kunnen voorkómen. De opbouw van de voorraden is door de coronacrisis wel vertraagd. De voorraadvorming begint pas eind dit jaar, vanwege lockdowns en exportrestricties in met name China en India.

Pneumokokkenvaccinatie

Zorginstituut Nederland gaat versneld advies uitbrengen over de vergoeding van de pneumokokkenvaccinatie voor genezen COVID-19-patiënten met longschade. De Gezondheidsraad adviseerde eerder deze patiënten toe te voegen aan het vaccinatieprogramma.

Corona in de apotheek

De KNMP heeft een handreiking ‘consult op afstand’ opgesteld. De handreiking bevat een toelichting op de verschillende mogelijkheden om farmaceutische zorg op afstand te leveren. UPPER, het bureau van de Universiteit Utrecht dat onder andere farmaceutisch praktijkonderzoek coördineert, heeft een online vragenlijst uitgezet naar de gevolgen van de coronacrisis op de zorgverlening in de apotheek. Meedoen kan door het invullen van de vragenlijst.

Vragenlijst: www.edu.nl/dadqa

Tot slot

Volgende week verschijnt het volgende coronanieuws, dan weer gewoon op vrijdag. Op de hoogte blijven van nieuwe journaals? U kunt zich abonneren op ons Youtube-kanaal door te klikken op ons logo rechtsonderin. Of meldt u zich aan voor de jaarnaalupdate op de website van het IVM. Als u wilt zien hoe de kennis over geneesmiddelen en vaccins stapsgewijs groeit, kijk dan ook onze eerdere journaals terug.

Aanmelden jaarnaalupdate: www.ivm.nl